

Wandelen in Chicago

Irina van Aalst en Kirsten Visser

Colofon

Wandelen in Chicago

© 2022 Odyssee Reisgidsen vof | odyssee-reisgidsen.nl

© 2022 Irina van Aalst en Kirsten Visser

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze website mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Eerste druk 2022

ISBN 9789461231499

NUR 502

Tekst: Irina van Aalst en Kirsten Visser

Hoofdstuk Blues Capital of the World: Leo Platvoet

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Irina van Aalst, Kirsten Visser en Leo Platvoet, tenzij anders aangegeven

Kaarten: Ton Markus, Geo-C&M-cartographic design, Universiteit Utrecht

Dank

Onze bijzondere dank gaat uit naar alle Masterstudenten stads- en economische geografie (Human Geography) die zijn mee geweest op de excursies en met hun veldwerk hebben bijgedragen aan onze kennis over verschillende buurten in Chicago. Ook veel dank aan alle gastsprekers die ons ontvingen met koffie, inspirerende verhalen en wandelingen.

Foto omslag paperback: Cloud Gate in Millennium Park

Foto titelpagina: De Chicago River stroomt door The Loop. Foto: Ian Whitworth, Dreamstime.com

Foto pagina 5: Legends, de vermaarde bluesclub van Buddy Guy.

Volg Odyssee Reisgidsen op Facebook en twitter
odyssee-reisgidsen.nl, info@odyssee-reisgidsen.nl

Voorwoord

Chicago heeft meerdere gezichten. Kilometerslange stranden en parken langs Lake Michigan, vervallen industriële gebouwen langs de spoorlijnen, een skyline met kantoren en luxueuze appartementen, armoede en werkloosheid in het zuidelijke deel en woonwijken waar hoger opgeleiden de oude bewoners verdringen. De stad telt meer dan tweehonderd buurten en wordt daarom ook wel de *city of neighborhoods* genoemd. Een groot deel van deze buurten is zeker een bezoek waard.

In dit boek staan acht wandelingen en een Blues-route door verschillende buurten van Chicago die je leiden langs *highlights* en minder bekende plekken in de stad. De tijd liet zijn sporen na. In het oude zakendistrict The Loop, zijn veel bijzondere bouwstijlen en historische wolkenkrabbers te vinden binnen de ring van verhoogde spoorlijnen, de *L-trains*. Niet te missen is het in 2004 geopende Millennium Park op de ongebruikte rangeerterreinen van de spoorwegen. En de Magnificent Mile, een luxueus winkelgebied, met de historische Water Tower.

In de wijk Wicker Park domineren sinds enkele decennia koffietentjes, fietsers, vintage, zen- en yogastudio's het straatbeeld. Een eindje verderop is het verhoogde park, The 606, voorheen in gebruik als spoorlijn. En Fulton Market, ooit het centrum van de vleesverwerkende industrie, nu één van de hipste wijken van de stad. Het industriële verleden is nog goed zichtbaar: oude pakhuizen huisvesten nu trendy cafés, restaurants en kantoren van 's werelds bekendste multinationals.

De buitenwijk Oak Park is een dorp in de stad met lommerrijke lanen, ruime woningen en grote tuinen. Een eeuw geleden nog de gedroomde wijk voor mensen die het centrum van de stad verlieten. De plek waar architect Frank Lloyd Wright veel woningen ontwierp voor prominente Amerikaanse families. En Pilsen, een migrantenwijk met Boheemse architectuur en Mexicaanse muurschilderingen, waar Mexicaanse restaurantjes en hippe koffietentjes elkaar nu afwisselen. Of Bronzeville, het hart van de Afro-Amerikaanse cultuur met een roerige geschiedenis van segregatie en discriminatie. Nog steeds kampt de wijk met een stigma, maar zijn er verschillende lokale initiatieven om Bronzeville weer een positiever en aantrekkelijker imago te geven.

Wij wensen je veel plezier met deze Odyssee-reisgids!

Irina van Aalst en Kirsten Visser

Tips en updates

Uiteraard hebben we geprobeerd de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk weer te geven. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Voor reacties, aanvullingen en suggesties: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Voor updates zie

odyssee-reisgidsen.nl/item/wandelen-in-chicago-updates

Inhoudsopgave

Chicago verkennen

Een korte geschiedenis van de 'windy city' **7**
Odyssee's aanraders **15**

Wandeling 1 | The Loop en Millennium Park

The Loop: historie en moderniteit **16**
Millennium Park: groene magneet **23**

Wandeling 2 | Magnificent Mile en Navy Pier

Magnificent Mile: luxe winkels en parken **27**
Navy Pier: toeristische attractie **33**

Wandeling 3 | Wicker Park

Vintage, muziek, kunst en koffie **38**

Wandeling 4 | Fulton Market

Hippe wijk met een rauw randje **44**

Wandeling 5 | Pilsen

Gentrificatie in een Mexicaanse migrantenwijk **51**

Wandeling 6 | Boystown en Wrigleyville

Entertainment: van gaybar tot honkbalstadion **58**

Wandeling 7 | Oak Park

In de voetsporen van Frank Lloyd Wright **67**

Wandeling 8 | Bronzeville en Hyde Park

Bronzeville: hart van de Afro-Amerikaanse cultuur **75**
Hyde Park: Campus en musea **83**

Blues Capital of the World

Sweet Home Chicago **87**
Twaalf blues hotspots in Chicago **91**

Praktische informatie Chicago

Praktisch ABC **94**

Register **101**

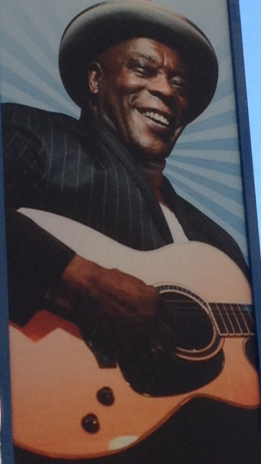
Kaders

Kunstkolonie **30**
Godshuizen **31**
Van emancipatie naar uitgaansdistrict **62**
Uptown **65**
Volkshuisvesting in Oak Park **70**
Frank Lloyd Wright in Oak Park **71**

BUDDY GUY'S
Legends
CHICAGO
EST. 1989

LIVE BLUES
7 NIGHTS
FOOD AND DRINK

BUDDYGUY.COM

Een korte geschiedenis van de 'windy city'

Cloud Gate in Millennium Park

Chicago ligt in de staat Illinois aan de westelijke oever van Lake Michigan. Met bijna 3 miljoen inwoners is het na New York en Los Angeles de derde stad van de Verenigde Staten. Chicago is startpunt van Route 66 en staat bekend als 'windy city', hoofdstad van de blues en centrum van architectuur. Wie kent niet de iconische art-deco gebouwen of het huidige symbool van de stad: Cloud Gate, in de volksmond The Bean. Chicago is ook de stad van Oprah Winfrey, Michelle Obama en de Bulls (basketbal) en staat met wolkenkrabbers als de Willis Tower, Trump Tower, en John Hancock Tower in de top 10 van Amerika's hoogste gebouwen.

In 1770 vestigden de Afro-Amerikaanse Jean Baptiste Point DuSable en zijn vrouw Kitihawa zich als de eerste permanente bewoners in een boerderij aan de noordoever van de Chicago River. DuSable wordt gezien als de stichter van de stad Chicago en parken, bruggen en wegen zijn naar hem vernoemd. Het moerassige gebied was voorheen de thuisplek van *native Americans* op het kruispunt van grote meren en rivieren. Mede door deze ideale ligging ontstond in 1837 de handelstad Chicago. Met het gereedkomen van het Illinois - en Michigankanaal in 1848 werd een directe verbinding mogelijk tussen Lake Michigan en de Mississippi River. De aanleg van spoorwegen maakten van de stad een industrieel centrum, met immense slachthuizen, vleesverwerkingsbedrijven en staalfabrieken. Treinverbindingen maakten eveneens het wonen in buitenwijken mogelijk, zoals in Oak Park waar Frank Lloyd Wright al aan het einde van de 19de eeuw meer dan twintig woonhuizen bouwde. Inmiddels weten ook toeristen de stad te vinden en is Chicago internationaal knooppunt, met de vliegvelden van O'Hare en Midway.

Great Chicago Fire 1871

Manhattan Building

In 1870 woonden er ongeveer 300.000 mensen in Chicago waarvan bijna de helft immigrant. Goedkoop vervoer naar de buitenwijken van de stad stimuleerde de verspreiding van de middenklasse, de arme wijken in de buurt van het centrum waren overvol. In 1871 brandde het grootste deel van de stad af. Het vuur verspreidde zich razendsnel en de schade was enorm: 18.000 houten gebouwen werden vernietigd en bijna een derde van de inwoners werd dakloos. De impact van de **Great Chicago Fire** leidde onder meer tot de invoering van strenge veiligheidsmaatregelen en de bouw van stenen woningen. Een groot deel van

het overgebleven puin werd na de brand gedumpt in Lake Michigan en vormt nu de basis van het Millennium Park (zie wandeling 1).

De wederopbouw bracht een generatie jonge architecten naar de stad, waaronder Louis Sullivan, Dankmar Adler en William LeBaron Jenney. Zij ontwierpen na de verwoesting de eerste gebouwen met een stalen omlijsting. William LeBaron Jenney's *Home Insurance Building* (gesloopt in 1931) wordt door veel historici beschouwd als de eerste wolkenkrabber en de architect als 'Vader van de Amerikaanse wolkenkrabber'. Eerdere gietijzeren gebouwen, zoals *Haughwout Building* (1857) in New York City, gebruikten een soortgelijke constructie. Gietijzer is echter niet zo sterk als staal. Staalskeletbouw liet gebouwen opstijgen en 'de lucht schrapen'. De laat 19de-eeuwse bouwwoede resulteerde in een race naar de top! LeBaron Jenney ontwierp in 1891 *Manhattan Building* in Chicago met 16 verdiepingen, de oudste nog bestaande wolkenkrabber ter wereld (zie wandeling 1). De gietijzeren buitengevel op de onderste verdieping is meer ter decoratie, het gewicht van het gebouw wordt gedragen door het stalen raamwerk aan de binnenkant.

Chicago groeide explosief: in 1890 woonden er meer dan een miljoen inwoners. Het bouwen in hoge dichtheden leidde tot sociale en hygiënische wantoestanden en was een gevaar voor de volksgezondheid. Als reactie werd in 1890 gestart met de aanleg van het *Chicago Sanitary and Ship Canal*. Deze nieuwe waterweg moest niet alleen zorgen dat grotere schepen de haven van Chicago kunnen bereiken maar maakte het ook mogelijk de stroming van de Chicago River om te keren. Zo werden slachtafval en menselijke uitwerpselen niet langer geloosd in Lake Michigan maar afgevoerd via het kanaal.

The White City in 1893

De steden Chicago en New York concurreerden op veel fronten en alhoewel Chicago nooit de grootste stad van Amerika is geworden, wist het wel de belangrijke wereldtentoonstelling binnen haar grenzen te halen.

Een van de drijvende krachten was Daniel Burnham, een aantal jaren later verantwoordelijk voor het fameuze stedelijke plan van Chicago.

In 1893 werd met de opening van *World's Columbian Exposition* Chicago's herrijzenis na de verwoestende brand gevierd. Deze wereldtentoonstelling was een ode aan de 400ste verjaardag van de aankomst van Columbus in de Nieuwe Wereld en had een groot effect op architectuur, kunst en cultuur. Veel aandacht trok de *White City*, het deel van het tentoonstellingsterrein waar wit gepleisterde gebouwen stonden. De tentoonstelling trok miljoen bezoekers en was de start van de *City Beautiful*-beweging en de moderne stadsplanning. Het inspireerde steden wereldwijd om zich te richten op de verfraaiing van de stad: op openbare gebouwen en publieke ruimten zoals parken en pleinen. Het huidige wetenschapsmuseum - *Museum of Science and Industry* – is gevestigd in het enige resterende gebouw van de Wereldtentoonstelling, weliswaar geheel verbouwd voordat het museum erin trok.

Plan of Chicago (1909): make no little plans

L-train in The Loop

Chicago groeide razendsnel tot twee miljoen inwoners in 1907, maar het was geen prettige woonstad door drukte, vervuiling en stank van de slachterijen en fabrieken in het centrum. Daarnaast leken allerlei modernisering, zoals het vervangen van de paardentrams door elektrisch aangedreven modellen en de eerste verhoogde (*eLevated*) spoorlijnen (L-trains) alleen maar meer chaos en onveilige situaties te veroorzaken.

Daniel Burnham kreeg in 1909 de opdracht van de *Commercial Club of Chicago* een stadsplan te ontwikkelen. Het eerste Amerikaanse stadsplan, **Plan of Chicago**, werd een blauwdruk voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen. Het plan was geïnspireerd op stadsontwikkelingen in Parijs en de visie van Hausmann: gebouwen met een uniforme hoogte en een geometrisch stedelijk patroon met brede boulevards moesten van Chicago het Parijs maken van het Amerikaanse Midwesten. Een belangrijke doelstelling was het 'teruggeven' van het *lakefront* aan de inwoners van de stad. De verwaarloosde oevers van Lake Michigan werden bestemd voor recreatie en op dit moment is er een bijna 47 km lang park ontstaan dat voor iedereen toegankelijk is.

Een systematisch stratenpatroon, het zogenaamde *grid*-systeem, zou opstoppingen tegen gaan en de snelgroeïende stad verfraaien. Burnham kon de enorme groei van het autogebruik na de Eerste Wereldoorlog toen nog niet voorzien. Hij ging er nog vanuit dat de auto vooral een recreatief voertuig was dat stadsbewoners in staat zou stellen het platteland te bezoeken.

Tussen 1915 en 1931 werd er gaandeweg afstand genomen van Burnham's plan en ongeveer 174 km aan verkeerswegen verbreed of aangelegd. *Lake Shore Drive* is een goed voorbeeld van deze nieuwe trend. Het is een van de oudste snelwegen van het land, een zogenaamde *Expressway* met meerdere niveaus, die langs de oever van Lake Michigan van noord naar zuid door de stad loopt. In diezelfde jaren ontstond de gezichtsbepalende skyline van art-deco kantoren in het financiële hart van de stad rondom LaSalle Street (zie wandeling 1). Een deel van het Plan van Chicago is nooit uitgevoerd. Deels omdat, in tegenstelling tot veel Europese steden, veel grond privé-eigendom is. Daarnaast geldt in Chicago, net als in andere Amerikaanse steden, een strikte zonerings. In bestemmingsplannen zijn bouwhoogte en dominante functie (wonen, commercieel, industrieel of open gebied) per kavel vastgelegd. Dit biedt eigenaren van onroerend goed zekerheid voor de toekomst want het is niet mogelijk om nabijgelegen percelen andere, ongewenste vormen van grondgebruik te geven. Maar deze bestemmingsplannen bieden ook weinig ruimte en flexibiliteit voor de realisatie van nieuwe, innovatieve vormen van stadsontwikkeling.

Great Migration

Monument to the Great Northern Migration van Alison Saar in Bronzeville. Foto BigStock

In 1914 was 75% van de inwoners van Chicago geboren buiten de stad en voornamelijk afkomstig uit Oost-Europa, Ierland en Duitsland. De groei van de werkgelegenheid tijdens de Eerste Wereldoorlog trok veel Afro-Amerikanen uit het Zuiden van de Verenigde Staten. Ongeveer 70.000 mensen arriveerden tussen 1915 en 1920. Niet alleen het gebrek aan werk door een verregaande mechanisatie van de traditionele katoenindustrie maar ook een toenemend (institutioneel) racisme in de Zuidelijke Staten leidde tot een forse migratie van de zwarte bevolking. De zogenaamde *Jim Crow*-wetten in de Zuidelijke Staten legitimeerden een rassenscheiding in alle publieke instellingen, zoals scholen, theaters, parken, bussen, bibliotheken en zwembaden, en leidden tot verregaande segregatie. De Illinois spoorlijn zorgde voor een snelle en goedkope verbinding van de steden in het Zuiden met Chicago en de nieuwkomers stroomden binnen aan de zuidkant van de stad, de *South Side*. De vele tienduizenden Afro-Amerikanen vonden werk in de fabrieken van Chicago en trokken massaal in de toch al benauwde woningen van familie of vrienden die hen vooruit waren gegaan. Het was de enige wijk waar ze mochten wonen. Al snel kreeg deze buurt in de *South Side* de naam *Bronzeville* (zie